

# ”EI OLE YHTÄ OIKEAA TAPAA”

– näin tein ensimmäisen kappaleeni

Anna-Miina Bertlin

Opinnäytetyö  
Toukokuu 2013

Musiikin koulutusohjelma  
Kulttuuriala





Tekijät BERTLIN, Anna-Miina	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 06.05.2013
	Sivumäärä 40	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty ( X )
Työn nimi "EI OLE YHTÄ OIKEAA TAPAA" – NÄIN TEIN ENSIMMÄISEN KAPPALEENI		
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		
Työn ohjaajat SALLINEN, Sami		
Toimeksiantaja		
Tiivistelmä <p>Halusin opinnäytetyössäni kehittää valmiuksiani muusikkona ja lauluntekijänä. Tavoitteenani oli laajentaa muusikkouttani uusille alueille sekä saada käytikortti, jolla voin osoittaa omaa osaamistani. Opinnäytetyössäni kokeilin kantapään kautta, millaista on ensimmäistä kertaa tehdä alusta loppuun oma kappale ja musiikkivideo. Taiteelliseen työhöni kuului laulun säveltäminen, sanoittaminen, sovittaminen, osallistuminen äänitykseen ja editointiin studiossa sekä musiikkivideon suunnittelu ja toteutus yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa. Koska halusin mielipiteitä myös muilta muusikoilta, tein lisäksi pienen tutkimuskyselyn kollegoideni parissa musiikkivideon julkistamisen yhteydessä. Pohdin kirjallisessa työssäni sitä, millainen vaikutus musiikin ammattiopintoillani on oman musiikin tekemiseen. Lopuksi peilaan prosessin aikana saamiani kokemuksia oppaisiin säveltämisestä ja sanoittamisesta.</p>		
Avainsanat (asiasanat) muusikkous, säveltäminen, sanoittaminen, studiotyöskentely, musiikkivideo		
Muut tiedot DVD liitteenä		



Authors BERTLIN, Anna-Miina	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 06052013
	Pages 40	Language Finnish
		Permission for web publication ( X )
Title "THERE'S MORE THAN ONE WAY" – HOW I MADE MY FIRST SONG		
Degree Programme Degree Programme in Music		
Tutors SALLINEN, Sami		
Assigned by		
Abstract In my thesis I wanted to develop my readiness as a musician and a songwriter. The aim was to explore new areas of musicianship and to achieve a product showing the abilities acquired. This thesis shows, on the basis of my own experience, what it is like to write one's first song. The work comprised composing, writing lyrics, arranging, participating in the recording and editing sessions and planning and producing a music video in co-operation with other professionals. Aiming at receiving other musicians' opinions I carried out a survey among my colleagues upon completion of the video. In my written report consideration is given to the effect of musical education on writing one's own music. Finally my experience gathered throughout the process is collated to what appears in composition and lyrics-writing manuals.		
Keywords Musicianship, composing, writing lyrics, editing, music video		
Miscellaneous DVD as an attachment		

## SISÄLTÖ

<b>1</b>	<b>KOHTI TUNTEMATONTA .....</b>	<b>3</b>
<b>2</b>	<b>OLIKO ENSIN SÄVEL VAI SANAT?.....</b>	<b>5</b>
2.1	Valkoisen paperin kauhu ja hurmio.....	5
2.2	Sanoilla on rytmensä .....	7
2.3	Sulosointujen sekamelska .....	9
2.4	Puidaan peruskauraa .....	12
2.4.1	Erotellaan jyvät akanoista .....	12
2.4.2	Runoratsulle riimejä .....	14
<b>3</b>	<b>LAITETAAN MUSIIKKI NARULLE.....</b>	<b>17</b>
3.1	Muusikot nippuun ja menoksi .....	17
3.2	Kappale kasvaa raita raidalta.....	17
3.3	Hiomista ja kiillottamista .....	20
<b>4</b>	<b>MILTÄ MUSIIKKI NÄYTTÄÄ? .....</b>	<b>21</b>
4.1	Jos metsään haluat mennä nyt.....	21
4.2	Kahden ohjaajan visioiden summa .....	22
4.3	Maailmanensi-ilta .....	23
<b>5</b>	<b>MIELIPITEIDEN MYLLERRYS.....</b>	<b>25</b>
5.1	Kommentit matkan varrelta .....	25
5.2	Arvaamattomat aplodit .....	26
5.3	Tätä mieltä olivat kollegat .....	26
5.4	Näin sanoi kokenut lauluntekijä .....	29
5.5	Saa kai minullakin olla mielipiteeni .....	30

<b>6 IIBISLINTU NOUSEE TUHKASTA.....</b>	<b>31</b>
<b>LÄHTEET .....</b>	<b>33</b>
<b>LIITTEET .....</b>	<b>34</b>
Liite 1. Iibiksen sanat .....	34
Liite 2. Iibiksen nuotti .....	35
Liite 3. Miksausseloste .....	37
Liite 4. Tutkimuskysymykset.....	40

## 1 KOHTI TUNTEMATONTA

Päädyin musiikkialalle puolivahingossa. Olin jo työelämässä, kun hetken mielihoiteesta pyrin konservatorioon syventämään lauluharrastustani. Vasta lähellä valmistumistani muusikoksi mietin, pitäisikö sittenkin hakea jatkamaan musiikkiopintoja, tällä kertaa tosissaan. Yllätykseni pääsin vuonna 2009 Jyväskylän ammattikorkeakouluun opiskelemaan laulua. Opiskeluni ajan olen kuitenkin kärsinyt vajavaisesta identiteetistä muusikkona. Noin vuosi sitten asetin itselleni tavoitteen: viimeisenä opiskeluvuoteni kasvan laulajaksi. Päämäärän saavuttamisessa opinnäytetyölläni on ollut iso rooli.

*Muutama viikko sitten idea tuli. Tehdä jotain, mitä en ole ennen tehnyt, hypätä suoraan avomereen vain lasten barbie-uimakellukkeet yllä. Haluan tehdä jotain täysin omaa: säveltää kappaleen, sanoittaa sen, sovittaa ja päättää instrumentit. Ei välttämättä tässä järjestyksessä. Olla mukana äänitysprosessissa ja sitten vielä suunnitella kuväksikirjoituksen musiikkivideoon. Olla mukana jokaisessa työvaiheessa, kunnes musiikillinen käyntikorttini on valmis. (Opinnäytetyöpäiväkirja 30.5.2012.)*

Halusin tehdä kirjallisesta työstäni näköiseni aivan kuten on taiteellinen tuotoskin. Siksi lainaan tekstissä runsaasti projektin aikana kirjoittamaani opinnäytetyöpäiväkirjaa. Se välittää puhekielisyydessään paremmin tunteet, joita prosessin aikana kävin läpi.

Opinnäytetyöni lähti proosallisesti liikkeelle siitä, että halusin toteuttaa sen kesällä, jotta saisin silloinkin opintotukea. Ajankohta mahdollistaisi toimeentulon lisäksi sen, että minulla olisi enemmän aikaa keskittyä taiteelliseen tuotokseen. Samanaikaisesti minulle oli tärkeää se, että opinnäytetyö olisi mielekäs ja mukava kesäprojekti. Pohdin eri vaihtoehtoja ja tulin siihen tulokseen, että on tärkeää tehdä jotain omaa. Konsertti tuntui työläältä vaihtoehdolta, erityisesti koska olin konservatoriosta valmistuessani toteuttanut mittavan konserttiprojektin ja viimeisenä opiskeluvuonna edessä olisi jälleen tutkintokonsertin suunnittelu.

Oman musiikin tekeminen houkutteli, mutta koska en ole aiemmin tehnyt itse edes kokonaista kappaletta, se myös pelotti. Tuntui liian suureelliselta suunnitella omaa albumia tai vastaavaa, jollei ole koskaan varsinaisesti säveltänyt. Mietin, mikä arvo yksittäisellä kappaleella voisi olla ja siitä syntyi ajatus musiikkivideosta lopputuotteena. Se toimisi musiikillisen osaamisen esittelyvälineenä ja olisi helppo jakaa.

Vuoden 2012 toukokuun puolessavälissä kysyin opettajaltani Ari Korhoselta, olisiko tämäntyyppinen opinnäytetyö mahdollista toteuttaa ja hän ei tyrmännyt ideaa; ”tällaista ei ole tehty, mutta miksipä ei”. Kun siis koulun taholta oli näytetty vihreää valoa, soitin tuttavalleni Aleksi Hirvoselle, jolla on äänitysstudio kotonaan. Hänellä oli kalenterissaan tilaa tälle projektille ja hän kuulosti ideasta innostuneelta. Ajattelin, että taustajoukot on syytä selvittää ennen kuin toimitan edes opinnäytetyön aiheehdotusta eteenpäin. Soitin ystävälleni, joka on valmistunut media-assistentiksi, voiko hän hoitaa videokuvauksen ja hänkin lupautui, mikäli saa käyttöönsä kunnollisen videokameran ja editointiohjelman. Tästä rohkaistuneena uskalsin tehdä päätöksen: idea laitetaan toteutukseen.

*Tänään soitin yhteen kurssitehtävään liittyen koulukaverilleni Rantalaisen Karoliinalle ja samalla kysäisin, oletkos täällä kesällä? Aion tehdä opinnäytetyönä biisin, en vielä yhtään tiedä minkälaisen, mutta saksofoni olisi kiva. – Ilman muuta, lupasi hän. Nyt minulla on siis äänimies, videomies ja saksofoninainen. Seuraavaksi hankin ohjaajan. (Opinnäytetyöpäiväkirja 30.5.2012.)*

## 2 OLIKO ENSIN SÄVEL VAI SANAT?

### 2.1 Valkoisen paperin kauhu ja hurmio

Vaikken ollut ennen opinnäytetyötäni koskaan laatinut kokonaista kappaletta alusta loppuun asti, musiikin tai etenkään sanoitusten tekeminen ei ollut minulle täysin vierasta. Vuosien varrella olen silloin tällöin kirjoittanut runoja ja tekstinpätkiä, joita voisi lyriikoiksikin kutsua. Äidinkieli ja kirjallisuus ovat aina olleet tärkeä osa elämääni.

Ensimmäisenä opiskeluvuoteni Jyväskylän ammattikorkeakoulussa osallistuin toiminnalliseen tutkimukseen. Siinä laulunopettaja soitti sointuja, joiden päälle sain laulaa, mitä mieleeni juolahti. Tuloksena oli sarja hyvin mielenkiintoisia improvisaatiokappaleita, jotka ensimmäistä kertaa antoivat välähdyksen siitä, että voisin kyetä lauluntekoon. Kerran bändini basisti oli kehittänyt riffin ja sointukierron, johon tein melodian ja sanat. Lisäksi tein ystäväni kanssa häälaulun yhteiselle ystäväpariskunnallemme. Näissä kaikissa kappaleissa yhteistä oli kuitenkin se, että joku toinen antoi raamit ja vaikutti lopputulokseen. Opinnäytetyössäni olisi kyse oman muusikkouteni etsinnästä ja siitä, että minä päätän itse kaikesta.

*Tänään on harmaa ja sateinen päivä. Täydellinen opinnäytetyön työstämiseen sisätiloissa. Toivottavasti äänityksien aikaan osuu samanlaiset ilmat sitten heinäkuussa. Tänään aion asettua pianon ääreen. Tai kenties napata kitaran syliini. Harmi etten vielä ole kitarissani sillä tasolla, että se helpottaisi sävellystyötä. Ystäväni laittoi äsken tekstiviestin, jossa hän muistutti biisistä, jonka tein hänen häihinsä yhteistyössä toisen ystäväni kanssa. Olin jo melkein unohtanut sen. Lisäksi olen aiemmin tehnyt bändini kitaristin sointu-/riffikiertoon melodian ja sanat. Eli ei tässä siis aivan ummikkona olla. Vaikka ollaankin. Pelkkiä sanoja olen toki kirjoittanut pöytälaatikkoon jo vuosia sitten. Ja äitini kertoo, kuinka pikkutyttönä istuin omenapuun alla ja lauloin omia laulujani.*

*Olisi ihanaa, jos olisi aikaa vain olla ja tehdä biisejä, olla jonkinlaisessa umpiossa, johon arki ei sillä hetkellä ulotu. Monet artistit puhuvat siitä, kuinka biisintekovaiheessa he eivät uskalla kuunnella muuta musiikkia, ettei se tarttuisi heidän kappaleisiinsa. Eilenkin istuessani puistossa jotkut kappaleet soivat päässäni ja mietin, miten se vaikuttaa tekemisiini. On kuitenkin jotenkin ihastuttavaa ensin tehdä ja vasta sitten pohtia lähdeaineiston valossa, mitä tuli tehtyä. (Opinnäy-*



tetyöpäiväkirja 19.6.2012.)

Koen, että samalla kun musiikillinen koulutus antaa varmasti eväitä biisintekoon, se on samalla painolasti. Itsekritiikki on varmasti korkeampi, kun on analysoinut muiden tuotoksia. Samalla tulee pelko ”huonosta” sävellyksestä, siitä että toiset muusikot pitävät omaa tuotosta vallan kehnona. Toinen kauhukuva ainakin itselläni oli tahaton plagiointi.

Vaikeinta projektissa oli sävellystyön aloittaminen ilman ohjeita tai rajausta. Ennen kuin kaikille taidealoille tyyppinen valkoisen paperin kauhu aivan lomaannuttaisi minut, toistelin itselleni sitä, että onhan minulla oma rajaukseni – teen tästä omannäköiseni biisin, jossa käytän lempisointujani.

Ilman ohjeita tai tietoa muiden sävellysprosesseista mietin jonkin aikaa, mistä aloittaa. Tehdäänkö ensin sävel vai sanat? Koska olen niin kirjallinen tyyppi, vaaka heilahti jossain vaiheessa lyriikoiden puolelle. Minulle sanoitus on tärkeintä, vasta sitten tulee melodia ja harmonia.

*Olen parisen viikkoa työstänyt opparia pääasiassa alitajunnassani. Kertonut ihmisille kesäprojektistani. Miettinyt visuaalisia kuvia, jotka haluaisin videoon, vaikken ole vielä edes aloittanut biisintekoa. Tulisikohan biisistä erilainen, jos en ajattelisi lopputulosta eli sitä että musiikki täytyy siirtää myös kuvalliseksi kertomukseksi? Mutta oikeasti, mistä lähteä liikkeelle? Siis se konkreettinen puoli. Onko ensin sävel vai sanat? (Opinnäytetyöpäiväkirja 18.6.2012.)*

Lauluntekijä Heikki Salon (2006, 149) mukaan laulun voi luoda kolmella tavalla. Voi joko sanoittaa melodian, antaa tekstin jollekin muulle sävellettäväksi tai teksti ja melodia syntyvät samanaikaisesti. Kun sama henkilö toimii sekä säveltäjänä että sanoittajana, kappaletta voidaan rakentaa ja muokata suorasukaisemmin.

Teoksessaan Laululyriikan käsikirja Salo kuvailee prosessia seuraavasti:

*Biisintekijä kirjoittaa kitara sylissä ja tarkistaa melodialinjaa ja tekstiä koko luomishetken ajan. Hän miettii säkeiden mittaa, melodian kaarta ja rytmitystä sointupohjan päällä. - - Usein on parempi rytmittää melodia uudelleen sanoihin*

*sopivaksi kuin itsepintaisesti pitää kiinni rytmityksestä, jos on vaara että siten sanoituksen sisältö lähtee väärille poluille. - - Täytyy myös aina muistaa, että on kahdenlaisia biisejä. Jotkut tulevat melodia edellä – niissä melodia ja harmonia, ehkä esityskin, ovat tärkeämpiä kuin teksti. Toiset taas tulevat teksti edellä ja niissä lyriikka painottuu enemmän kuin melodia. (Salo 2006, 149.)*

Oma kappaleeni sijoittuu ehdottomasti jälkimmäiseen ryhmään. Lähdin työstämään ensin tekstiä, mutta melodia tuli tiukasti vanavedessä. Vaikka on itse ollut paikalla, on vaikeaa tarkasti analysoida jälkikäteen, oliko jossakin kappaleen osassa ensin teksti vai melodia. Työn päästyä vauhtiin lyriikka ja sävelet alkoivat kulkea käsikkäin.

## 2.2 Sanoilla on rytminsä

Yksi kynnyskysymys aloittaessani biisintekoa oli laulukielen valinta. Suomi on toki äidinkieleni, mutta en ole koskaan halunnut tai kokenut luontevaksi laulaa suomeksi. Tämä johtuu osittain siitä, että suomen kielen vokaalit sijoittuvat helposti suun takaosaan. Koska minulla on taustaa klassisen laulun parissa, olen muutenkin joutunut tekemään töitä saadakseni tekstin sijoitettua suun etuosaan.

*Olen miettinyt myös, minkä kielen valitsen, suomen, englannin vaiko ruotsin? Laulukielenä suomi ei ole itselleni paras, mutta toisaalta sanoitus on luontevinta tehdä äidinkielellään. En halua syyllistyä siihen yleiseen virheeseen, että vain kääntäisin sanat kieleltä toiselle. Lyriikat pitää ajatella suoraan sillä kielellä, jolla niitä tekee.*

*Ohjenuoranani on lause, jonka koulukaverini Kaisakin tänään mainitsi: "Ei ole yhtä oikeaa tapaa." Kaisa kysyi minulta, mitä haluan työssäni painottaa, vahvuuksiani laulajana, säveltäjänä vai sanoittajana. Olisi vaikeaa valita vain yksi osa-alue. Sitä paitsi minulla teksti ja tulkinta nivoutuvat niin vahvasti yhteen, ettei ole toista ilman ensimmäistä. Minun täytyy olla tekstin sisällä. Ja toisaalta eikö tarkoituksena ollut oppia uusia asioita? Senkin takia taidan kallistua armaan äidinkieleni puoleen. Enköhän töitä tekemällä saa lauluvokaalit ynnä muut toimimaan tuossa omassa kappaleessani. (Opinnäytetyöpäiväkirja 18.6.2012.)*

Aloitin biisinteon lähtemällä ulos kirjoittamaan. Raapustelin joitakin ajatuksia ja ru-

nonpätkiä vanhanaikaisesti paperille. Maistelin sanoja suussani ja tunnustelin, miltä niiden rytmi tuntuu. Katselin ympärilleni ja hain näkemistäni asioista virikkeitä.

*Koska aurinko paistoi, menin puistoon hakemaan inspiraatiota ja sainkin. Kirjoitin erinäisiä ajatuksia ja lauseita paperille, koska mielestäni niin oli helpointa aloittaa. Pikkuhiljaa biisin tunnelma alkaa hahmottua. Suomen kieli toimii myös tällaiseen suunnittelemaani indie-tyylisuuntaan. Taltioin iPhonen sanelutoiminnolla pari melodianpätkeä, jotka mieleeni tulivat noista sanoista. En enää muista, mistä mieleeni on jäänyt ajatus: eliniäksi kuin iibis, mutta uskon sen toimivan biisin kantavana voimana, kenties kertosaikessa. Iibislinnut eli haikarathan pariutuvat koko elämänsä ajaksi ja jos kumppani kuolee, toinenkin saattaa näännyttää itsensä nälkään. Laulu kertoisi siitä, miten kertoja ensin muokkasi itseään muka-intellektuellin rakkaansa mukaan, mutta koska tämä ei kuitenkaan ollut valmis sitoutumaan, päätti erota. Ja myöhemmin tajusi, että se oli hyvä, vaikka pala sydämestä sykkii edelleen tuon ihmisen tahdissa. Siirappista, muttei ihan niin kornein sanakäntein.*

Seuraavaksi aloin miettiä kappaleen rakennetta ja korvata joitakin sanoja niiden synonyymeillä, joiden rytmi istuisi muuhun tekstiin paremmin. Lyriikoista hahmottui melkeinpä itsestään erilaisia osia. Ydinajatuksen iibislinnuista halusin sijoittaa kertosaikeseen.

En hakenut sanoitukselle selkeitä riimejä vaan pikemminkin sopivaa rytmitystä. Tästäkin seurasin tiedostamattani Heikki Salon (2006, 152) tapaa toimia: ”Jos aloitan tekstin kirjoittamisen ilman melodiaa, pyrin ensin kirjoittamaan rytmisesti oikeaa tunnelmaa tavoittelevaa säettä. Sitten myöhemmin pidän huolta siitä, että A2:ssa on yhtä monta tavua kuin A1:ssa.”

Halusin sijoittaa tekstiin (liite 1) myös pari kirjallisuuslainaa, joista toinen on Antoine De Saint-Exupéryn Pikku Prinssistä kohdasta, jossa päähenkilö kuolee käärmeenpuremaan: ”Sitten hän kaatui hiljalleen, kuten kaatuu puu.” Omaan tekstiini laitoin sen viittaukseksi kuolemiseen muotoon ”jos pyytäisit, kaatuisin hiljalleen, kuten kaatuu puu”. Tarinan loppu jää jossain mielessä auki, koska kappale päättyy sanoihin: ”vieläkin kaatuisin hiljalleen - -”.

*Paperin lauseet kirjoitin koneelle, jotta voin alkaa heitellä niitä loogisempaan*

*järjestykseen. Uskon tällaisen palapelitaktiikan sopivan minulle. Etsin sanoille oikeaa rytmiä, vaikka harmoniasta ei ole vielä tietoa. En halua varsinaista riittelyä tai ainakaan se ei ole olennaisinta, mutta rytmitys on silti tärkeää. Ja se, että sanoissa olisi jotakin tuoretta, vaikka kaikki onkin jo keksitty ja sanottu. Tämä onkin yksi asia, jota olen pohtinut ennenkin. Mitä jos päätyy plagioimaan jotakin tietämättään? Jos joku sanoitus ja melodianpätkä onkin jonkin muun? Mutta toisaalta ei sitä auta liikaa pelätä. Onhan tästä esimerkkinä vaikkapa The Axis of Awesomen neljän soinnun hittimaratonvideo. Kaikki on jo tehty, mutta aina sen voi tehdä uudestaan, omista lähtökohdistaan ja tunnelmistaan. Totta on myös se, mistä puhuttiin länsimaisen historian luennoilla, että ihminen pitää eniten musiikista, joka sisältää tuttuja aineksia. Miksi ei siis tehdä sellaista musiikkia, joka kuulostaa omasta mielestä hyvältä, sellaista jossa on äidinmaidon elementit? (Opinnäytetyöpäiväkirja 18.6.2012.)*

Ajatusta ainutlaatuisuudesta tukee myös Pat Pattison kirjassaan *Writing Better Lyrics* (1995, 1): ”Remember this fundamental fact: You are absolutely unique. There never was, is not now, nor ever can be anyone exactly like you.” Pattison vertaa sanoituksen kirjoittamista helmien sukeltamiseen – parhaat lyriikat löytyvät syvältä sisimmästä ja helmet hohtavat tuoreita, mielenkiintoisia värejä, joita kukaan ei ole kuvitellut juuri sillä tavalla aiemmin.

Lauluni tarina on tuttu, mutta silloinhan siihen voi joku muukin samaistua. Itselleni se ei kerro vain yhdestä ihmisestä, vaikka onkin kirjoitettu sinämuodossa. Teksti sisältää melko paljon symboliikkaa, ehkä kliseistäkin, mutta näkökulma on omani.

### **2.3 Sulosointujen sekamelska**

Miten muut säveltävät, miten kuuluisi säveltää? Jason Blume kirjoittaa teoksessaan *6 Steps to Songwriting Success* (2004, 101), että aiemmin hän luuli soittotaidon ja sävellystaidon olevan täysin riippuvaisia toisistaan. Hän oli ottanut muutamia kitaratunteja ja oppinut soittamaan perussointuja. Kun hän sävelsi niiden avulla, melodioista tuli tylsiä ja arvattavia. Myöhemmin hän kokeili uutta lähestymistapaa eli lauloi melodian kasettinauhuriin. Hän huomauttaa, että kuuntelijat muistavat melodian, eivät sointuja.

Blume (2004, 101–102) muistuttaa, että on tietenkin myös tärkeää löytää oikeat soinnut, koska ne vaikuttavat suuresti siihen, miltä melodia tuntuu ja minkälaisia tunteita se herättää. Hänen mielestään on hyvä hahmotella ensin mahdollisimman voimakas, tuore sekä tarttuva melodia ja sitten yrittää löytää sille tukea ja väriä antava sointuharmonia. Tällaista säveltämistä ilman sointusoitinta eli ns. a cappella -metodia käyttää Blumen mukaan joukko nimekkäitä lauluntekijöitä, kuten Sting ja Seal.

Ilman tämänkään oppaan apua käytin työskentelyssäni molempia metodeja. A-osan eli säkeistön melodian kirjoitin sointuharmonian päälle. Tapailin pianolla lempisointujani, joita ovat maj7-sointu sekä tavallinen m7-sointu. Molemmissa on haikeaa seesteisyyttä, jotka antavat minulle sisäistä rauhaa. Niiden päälle aloin laulaa tekstiä ja hakea yksinkertaista melodialinjaa A-osaan.

*Eilen tosiaan istahdin hetkeksi pianon ääreen ja kuulostelin sointuja. G-molli tai Bbmaj7/D, ehkä johonkin kohtaan laskeva linja Gm, F, Eb, Dm. Kliseistä on säveltäminen, neljän soinnun taktiikka ja line cliché, sitähan se on. Haluanko murtaa rajoja vai en? Miksi rikkoa toimivaa kaavaa vain sen takia, että siitä on aikojen saatossa muodostunut kaava? Ja kun tuollaiset soinnut nyt vain sattuvat sopivan yhteen, koska korva on tottunut niitä kuulemaan. Ja sieltä sointusävelistä ja lisäsävelistähän se melodiakin syntyisi melkein itsestään. Jos alkaa mieltiä, kapaleista suurimman osan säkeistö koostuu muutamasta sävelestä ja vain kertosaäkeessä tulee enemmän sävelhyppyjä tai jotain muuta ”mielenkiintoisempaa”.*

*Tiedä sitten, miten tähän pitäisi ryhtyä. Aloittaako kertosaäkeestä kenties? Vai alkaa vain kertoa tarinaa joillakin sanoilla muutaman perussoinnun päälle? Aina voi tietenkin vähän harmonisoida sointuja, lisätä muutaman ysin, vaihtaa sus-soinnuksi tai kauttasoinnuksi vähän left hand voicingin tapaan. Silloin itse melodia voi vallan mainiosti olla hyvinkin yksinkertainen, tunnelma syntyy soinnun seiskoista ja lisäsävelistä. Vaikka onkin hyvä muistaa, että suurimmat pophitit ovat kovin simppeleitä, ilman mausteita. Kesäinen grillimakkara, jossa hieman sinappia tai ketsuppia, satunnaisesti molempia. Toukokuussa aina uutta ja ihanaa mutta elokuussa alkaa kyllästyttää.*

*No niin, äsken soittelin niitä sointuja peräkkäin, ja kyllähän tuo hahmottuu. Mutta moneenko kertaan kertosaäkeen laskeva linja on tehty? Väliäkö hällä, kun kerran toimii. Täytyy tämä tekele testata muutamalla ihmisellä, että kuulostaa-ko liian tutulta. Pelkään niin kovin vahingossa plagioivani jotain liikaa. (Opinäytetyöpäiväkirja 20.6.2012.)*

B-osan eli kertosäkeen kirjoitin a cappella -metodilla eli nauhoitin mielessäni pyörivän melodianpätkän iPhoneen sanelutoiminnolla, kuten edellisessä luvussa mainitsin. Etsin melodialinjalle sopivat soinnut jälkikäteen pianon ääressä. Popkappaleeseen uskon tällaisen menettelytavan sopivan mainiosti. Tällöin sointuharmonian päälle rakennettun säkeistön melodia on tavanomaisempi ja kertosäe puolestaan saa kaipaamiaan koukkuja.

Testasin tuotostani myös eri sävellajeista kuin alkuperäisestä ja otin versioita nauhalta. Mietin, soiko ääneni tarpeeksi matalissa nuoteissa, koska sain niistä kritiikkiä keväällä pyytäessäni Ari Korhoselta palautetta erään keikan jälkeen. Päädyin kuitenkin originaalisävellajiin, koska se toimi kokonaisimmin. Uskon, että laulumelodiaa alkaa luontevasti kehitellä itselleen toimivasta sävelkorkeudesta.

*Työstää, työstää. Pyörittelyä, vaikka muutoksia ei juuri tule. Kun olen saanut biisin johonkin muotoon, on todella vaikea muuttaa mitään, sointuja tai sanoja. On liian tottunut. (Opinnäytetyöpäiväkirja 18.7.2012.)*

## 2.4 PUIDAAN PERUSKAURAA

### 2.4.1 Erotellaan jyvät akanoista

Opettajani Sami Sallinen kuvaa tavanomaisia musiikillisia ilmiöitä ja teoria-asioita usein sanomalla: ”Tämä on tätä peruskauraa.” Ja sitähan se on, monelle. Mutta laulani tehdessä pohdin, kyllästyykö hyvään kaura- tai (eritoten suomalaisten ollessa kyseessä) ruisleipään? Edellisen luvun lainauksessa opinnäytetyöpäiväkirjastani vertasin pophittejä makkaraan, jota ne monessa suhteessa muistuttavatkin: jotakin mössöä tungettuna erikokoisiin ja -mallisiin suolenpätkiin. Hyvä, simppele ja kolutusta kestävä kappale puolestaan on lähempänä leipää.

libis on rakenteeltaan perinteinen (liite 2): neljän tahdin introa seuraa 12 tahdin A-osa, joka kerrataan. Ennen kohotahdilta lähtevää kertosäettä on kolmen tahdin taitekohta. Kertosäe on kahdeksan tahdin mittainen. Kolmannen A-osan kohdalla on saksofonisoolo ja sen jälkeen seuraa kolmas säkeistö. Sitten on tuplakertosäe ja lopuksi neljän tahdin outro.

Sekä harmonia- että melodialinjat ovat tarkoituksellisesti melko staattisia. Sointu vaihtuu kunkin tahdin alussa. Rytmityksestä mieleeni tulee hengitys tai sydämensyke.

Käytän introssa ja A-osan alussa ensimmäisen sointuasteen 9-sointua (Gm9). Joka toisessa tahdissa pohjasävel vaihtuu es-säveleksi, jolloin se vastaa VI asteen sointua (Ebmaj7). Nämä kaksi sointua sisältävät keskenään paljon samoja säveliä. Gm9-soinnussa sävelet ovat g, a, b, d ja f ja Ebmaj7-soinnussa pohjasäveltä lukuun ottamatta samat (siinä f on soinnun lisäsävel eli 9). Intron yksinkertainen melodianpätkä toimii myös IV asteen mollisoinnussa yhdistettynä VI asteen sointuun.

A-osassa käytän melodiassa paljon sointusäveliä sekä lisäsävelistä 9:ää. Säkeistön lopussa ensin Fsus2-tyyppinen pidätys es-duurisoinnulle ja sitten Bb/D-sointu eli III

asteen sointu, jossa pohjasävelenä on soinnun terssi. Toisessa A-osassa viimeinen sointu on V asteen mollisointu. Seuraavan tahdin taitekohdassa se vaihtuu V asteen duurisoinnuksi, jonka pohjasävelenä on soinnun terssi.

Kertosäkeessä on laskeva sointukierto Gm – F – Eb – D. Melodialinja nousee noin oktaavin verrattuna säkeistöön. Tämäkin noudattelee summittaisesti hittikaavaa. Heikki Salo (2006, 75) mainitsee, että monissa oppaissa ”kehotetaan jopa jättämään säkeistön melodian korkein nuotti choruksen alinta nuottia alemmaksi”.

Omassa kappaleessani suunnilleen ensimmäisen kolmasosan kohdalla tulee ensimmäisen kerran ”ramppi” (voidaan käyttää myös nimeä ”lead in” tai ”pre-chorus”), joka on juonen kannalta dramaattinen taitekohta. Salon mukaan rampin tehtävät ovat ”luoda odotusta, kehitellä A-osan teemaa kohti kertosäkeistöä, valmistaa kuulijaa kohtaamaan kertosäkeistö” ja sen tunnistaa siitä, että ”sen kuullessaan kuulija kohta tietää että laulussa tullaan chorukseen. Itse asiassa hyvän rampin jälkeen pitäisi tuntua, että laulun on *pakko* mennä kertsiiin.” (Salo 2006, 83.)

Mielenkiintoinen yksityiskohta on Salon (2006, 80 ja 144) maininta kaikenlaisessa taiteessa käytetystä kultaisesta leikkauksesta eli suurin piirtein 1/3:n suhteesta 2/3:een. Hänen mukaansa monissa kappaleissa välike eli bridge esiintyy kultaisen leikkauksen kohdassa. Hänen mielestään kappaleen kohokohta tulisi sijoittaa kultaisen leikkauksen kohdalle eli noin kolmasosa ennen loppua.

Kappaleeni pituus on 314 sekuntia, ja kun se jaetaan kolmella ja kerrotaan kahdella, tulos on 209 sekuntia eli kolme minuuttia 48 sekuntia. Toinen ramppi ja sen pianofilli, joka on muutenkin lempikohtani kappaleessa, alkaa juuri silloin eli se sijaitsee kutaquinkin kultaisen leikkauksen kohdalla. Tämä oli mielestäni erityisen kiinnostava havainto. Visuaalisesti olen aina ollut kiinnostunut kultaisesta leikkauksesta ja hakenut sitä maalauksiini. Studioissa taas olin erityisen tarkka juuri tuosta rampista toiseen kertosäkeeseen ja siihen kuuluvasta pianofillistä. Oliko se sattumaa vai alitajunnan viesti? Ajallisen informaation kultaista leikkausta haluaisin tutkia jatkossakin.



## 2.4.2 Runoratsulle riimejä

Mitä on laululyriikka? Mikä sen erottaa runosta? Heikki Salo tiivistää kirjassaan Saateen ääni (2005, 120) tekstin merkityksen: ”- - laululyriikan tehtävä on sitoa musiikkiin kielellisiä sisältömerkityksiä ja itseensä musiikillisia merkityksiä. Tästä syntyy laulu.”

*Laululyriikka on kieltä, joka on kirjoitettu toteutumaan yhdessä musiikin kanssa. Laulu on kielen ja melodian maaginen avioliitto. Se ei ole runo, se ei ole musiikkia. Se toimii muodon, melodian, rytmin, harmonian ja soundin sekä kielen merkitysten harmaalla alueella, tunteen ja ajatuksen välimaastossa, joukkuepelajana tiimissä jonka nimi on laulu. Jos melodia kertoo yleensä surusta tai yleensä ilosta, laululyriikan tehtävä on tarkentaa mistä surusta tai ilosta laulussa kerrotaan. (Salo 2005, 120.)*

Heikki Salo pitää laululyriikkaa kirjoittamisen kuningaslajina. Hänen mielestään kannattaa aloittaa riimittömällä tekstillä ja lisätä riimejä paikkoihin, joihin ne omasta mielestä sopivat. Laululyriikka muistuttaa runoutta, mutta sen pitää mahtua laulun suomaan tilaan. Erityisesti puhtaiden riimien käyttö edellyttäisi sääntöjen pilkuntarkkaa noudattamista. (Salo 2006, 7-8 ja 193.)

Pat Pattisonin (1995, 4) mielestä pitää käyttää runsaasti aikaa kirjoittamisen teknisiin osa-alueisiin, kuten riimeihin, rytmiin, vastakohtiin (kontrastiin), tasapainoon ja kertaukseen. Kirjoittajan täytyy löytää oma, ainutlaatuinen äänensä ja visionsa ja käyttää työssään eri aisteja (haju, maku, tunto, orgaaninen, kinesteettinen).

On mielenkiintoista, että monien muiden lauluntekijöiden tapaan Pattison mainitsee eri aistihavaintojen käytön kirjoittamisen yhteydessä. Olen nimittäin huomaamattani käyttänyt todella paljon aistimuksiin pohjautuvia kielikuvia lyriikassani, kuten näkemiseen ja väreihin liittyviä ilmauksia ”väritit elämäni kevään ruskaksi” ja ”maalasit vaah-  
teranväriset vuodet”. Hajuaistista muistuttaa ”kurkuntuoksuiset kesät” ja tuntoaistista ”kämmeniisi olit piirtänyt minut”. Kinesteettisyyteen liittyviä metaforia ovat ”talla-

sin kaupunginpuiston viattomat narsissit” sekä ”pimennän peukalonpäälläni hehkuvan auringon”, jotka molemmat esiintyvät laulun dramaattisissa taitekohdissa ennen kertosaettä.

Laululyriikan mittasääntöjä on Salon (2006, 152) mukaan kolme. Ensinnäkin ”säkeen sävelten ja tavujen lukumäärän on oltava pääsääntöisesti sama”, toiseksi ”sävelen kesto ja sitä vastaavan tavun laajuus eivät saa poiketa liiaksi toisistaan” ja kolmanneksi ”painollisten tavujen on sijoitettava painollisille sävelille”.

Salon (2006, 169) mukaan riimit voidaan jaotella *puhtaisiin* ja *epäpuhtaisiin* riimeihin. ”Puhtaiden riimien sointuosa on identtinen, ja ne täyttävät täydellisesti puhtaiden riimien säännöt - - Epäpuhtaat riimit eivät täytä näitä sääntöjä, mutta ovat kuitenkin selkeästi toistuvia ääniteitä, joita voi hallitusti käyttää hyväkseen kirjoitettaessa tehokkaita säkeitä.”

libiksen sanoissa (liite 1) mainitaan muun muassa sanaparit ”nauraen – tuulen” ja ”ravisti – perhosiksi”, jotka ovat epäpuhtaita riimejä sekä ”kesät – pesät”, joka on puhdas riimi, mutta siinäkin on toinen lause välissä. Kaksitavuisia tavuriimejä ovat ”kynteni – hiukseni” sekä ”pinkiksi – pitkiksi”. ”Sittemmin – tallasin” sekä ”väritit – kuvailit – maalasit – osoitit” ovat heikkoja riimejä, jotka riimittyvät vain sanan viimeisen tavun osalta. Sanoista löytyy myös tavuriimejä ”ollenkaan – halunnutkaan” sekä ”kuuksi – hohdettasi” Tavuriimissä kumpikaan riimipari ei muodosta kokonaista sanaa. (Salo, H. 2006, 175–176.)

Kappaleen nimi voi toimia koukkuna ja Salo (2006, 140) kehottaa valitsemaan tarkasti kohdan, jossa laulun nimi tai idea ilmaistaan. Salon mielestä parhaita paikkoja ovat ”säkeistön loppu tai kertosaäkeistön ensimmäiset rivit, puoliväli ja/tai loppu”. Salo ehdottaa, että laulun nimi tulisi sijoittaa melodian jännittävimpään kohtaan. Hänen mukaansa ”nimeä voi alleviivata myös rytmillä. Jos sävellyksessä on paljon pitkäkestoisia säveliä, nimi kannattaa pointata lyhyillä, ja päinvastoin.” libis noudattaa tätäkin ohjeistusta – säkeistöt ovat kertovat ja rytmikkäät, kun taas kertosaäkeissä maalataan

melodiolla pitkää linjaa (liite 2).

Salon (2006, 47) mielestä korkeiden äänien laulaminen on helpompaa, jos niiden kohdalle on sijoitettu takavokaaleja  $a$ ,  $o$  ja  $u$ , jotka soivat suun takaosassa. Olen tästä eri mieltä: toki kuulokuva on erilainen, mutta itse valitsisin oikeastaan mieluummin ylä-ääniksi keskivokaaleja  $e$  tai  $i$ , jotka Salon mielestä tuntuvat siltä, että ne pyrkisivät kitalaesta läpi. libiksen kertosäkeessä laulan ylimmät äänet juuri  $i$ -kirjaimella.

## 3 LAITETAAN MUSIIKKI NARULLE

### 3.1 Muusikot nippuun ja menoksi

Kun kappale alkoi olla jollakin mallilla, otin uudestaan yhteyttä Aleksii Hirvoseen. Sovimme eräälle torstai-iltapäivälle tapaamisen, jossa esittelin biisini. Hän kehui sitä ja olin otettu. Määrittelimme kappaleen osiot, jotta hän voi jo tehdä biisipohjan ajanjalle. Soitin Karoliinalle ja kerroin äänitysaikataulusta. Samana iltana rohkaisin mieleni ja laitoin viestin Ari Korhoselle, josko hän haluaisi katkaista lomansa tulemalla soittamaan piano-osuudet. Olin todella riemuissani, kun hän vastoin odotuksia vastasi: ”Se olisi suuri ilo.”

Arin positiivisesta reaktiosta innostuneena laitoin seuraavana päivänä viestin myös Hannu Leppäselle, joka lupautui mukaan. Kontrabasson hoitaisi Aleksin tuttu basisti Mikko Norontaus. Sovimme Aleksin kanssa äänitykset viikolle 31. Maanantaina äänittäisimme pianon ja laulun, tiistaina saksofonin ja kontrabasson sekä perjantaina perkussiot. Aikataulu oli kunnianhimoinen ja Aleksii epäili, että jotain mutkia tulee matkaan.

*Huomenna sitten nauhoitellaan! Mulla on ollut vähän flunssainen olo mutta olen vetänyt ahkerasti vitamiineja ja kurlannut suolavedellä. Nyt ei ole aikaa olla kipeä. Leivon unelmatorttua huomiseksi, että on kivempi studiomuusikkojen tehdä töitä. Kun on näin upeita ihmisiä mukana ja vielä aikalailla hyväntekeväisyshommissa, täytyy yrittää jotenkin osoittaa kiitollisuutensa. En ymmärrä, miten olenkin saanut nämä ihmiset osallistumaan tähän juttuun. (Opinnäytetyöpäiväkirja 29.7.2012.)*

### 3.2 Kappale kasvaa raita raidalta

En ollut etukäteen kertonut Aleksille, keitä huippumuusikoita olen saanut projektiin mukaan. Hän oli todella yllättynyt, kun kuuli ensimmäisen äänityspäivän aamuna että

Ari Korhonen on lupautunut soittamaan piano-osuudet.

*Eka nauhoituspäivä takana!!! Jee! Tosi hyvä fiilis! Kun sanoin Aleksille, että Korhosen Ari tulee soittamaan piano-osuudet, hän sanoi että sittenhän mulla on Jyväskylän kerma kasassa. Ja niin mulla onkin! Ari sanoi, että nämä ovat sellaisia asioita, joita vanhana muistelee. Tarkoitti kai ekan biisin tekemistä ja nauhoittamista. Hän tuli yllättäen jopa ajallaan paikalle ja vetäisi sellaiset pianosatsit että huh huh. Olen kaiken kaikkiaan todella tyytyväinen ensimmäisen päivän antiin. Kello 11–18 painettiin hommia ilman isompia taukoja, mutta oli niin mukava tekemisen meininki, ettei tuntunut missään.*

*Ensin lähdettiin tosiaan liikkeelle piano-osuudesta. Halusin yksinkertaisen alun ja Ari soitti siihen ensin peruskomppia, jotain neljäsosapohjaista. Sitten kun tuli saksofonisoolon paikka, ehdotin, että siihen pitäisi keksiä jotain. No sitten alkoi tulla todella kaunista pianokudosta ja sen jälkeen sanoin, että muuten hyvä mutta nyt haluan tuollaista myös ensimmäiseen säkeistöön. Ja toiseen vähän samantyyppistä. Pre-chorusta hinkattiin vaikka kuinka, koska halusin niistä erilaiset enkä oikein osannut selittää, mitä tarkoitan. Lopputulos on kuitenkin huikea! Ari soitti ennen toista kertosaettä sellaisen fillin, että voisin kuunnella koko päivän sitä repeatilla. Aivan ihana. Hirveän helteinen päivä, mutta studiolla valitsi oikein hyvä tunnelma.*

*- - Lauluraidoissa olikin sitten enemmän hiomista, mutta sellaista se on. Vieläkin on muutamia kohtia, jotka eivät ole ihan vireessä. Toisaalta jos on hyvä tunnelma tai tulkinta, pitäisikö vaan antaa mennä..? Alekski oli tyytyväinen lauluuni, vaikka itse siinä paljon heikkouksia kuulenkin. Ari antoi toukokuun keikan jälkeen palautetta niekuttamisesta, matalien äänien soinnista ja ylä-äänien puhtaudesta sekä tiettyjen vokaalien sijoittamisesta ja nuo kaikki siellä vastaan pomppivatkin. Tietyistä sanoista ja fraaseista teimme todella monta ottoa, mutta siltikään en ole kaikkiin aivan tyytyväinen. No, saapa nähdä miltä tuo kuulostaa uusin korvin myöhemmin tällä viikolla.*

*Tästä versiosta otettiin mp3-tiedosto, jonka lähetin Karoliinalle ja Arille. Pitää lähettää se Liisallekin, jos aikomukseni mukaan vedämme sen Kajaanin keikalla torstaina.*

*Karoliina tulee huomenna soittamaan saksofoniosuudet. Olin ensin ajatellut kirjoittaa hänelle jonkin soolon, mutta tulin siihen tulokseen, että kyllä hän instrumenttinsa taitajana onnistuu paremmin ilman minun hassuja melodianpätkiäni. Aivan kuten Arikin tänään. Saapa nähdä, millaista palautetta hän antaa raakaversiosta. Ari ei varsinaisesti kommentoinut kappalettani, sanoi vain: "Anna-Miina. Että tällaisen kappaleen olet tehnyt." Mutta äänensävy oli pehmeä, joten ehkä se oli sitten aivan positiivista. Ja jos se olisi jotenkin järkyttävän huono, ehkä hän olisi perunut osallistumisensa. :) (Opinnäytetyöpäiväkirja 30.7.2012.)*

Toisena äänityspäivänä oli saksofonin vuoro. Karoliina soitti kolme sooloversiota, joista ensimmäinen oli lähinnä kokeiluversio, koska Aleks ei ollut studiossaan aiemmin äänittänyt puhallinsoitinta. Mietimme, mikä on paras tapa mikittää saksofoni ja häiritsevätkö läppien äänet. Olimme kuitenkin Aleksin kanssa yhtä mieltä siitä, että ensimmäinen soolo oli ehdottomasti paras. Kun laitoimme sen paikoilleen, kyöneleet nousivat liikutuksesta silmiin. Kontrabassoäänitykset minun täytyi jättää kokonaan Aleksille, koska piti lähteä keikalle Kajaaniin.

*Foninauhoitukset takana! Aivan ihana saksofonisoolo! Karoliina on niin tunnollinen, että kävi koululla lämmittelemässä ennen kuin lähdimme yhdessä tuumin studiolle. Tänään lähden Kajaaniin ja Aleks nauhoittaa illalla kontrabasso-osuudet. Olisi mukava olla mukana, mutta minkäs mahtaa kun keikkaa pukkaa toisaalla. Torstaina onkin vuorossa libiksen ensiesitys keikalla Saint Kukossa. Jänskää! (Opinnäytetyöpäiväkirja 31.7.2012.)*

Kajaaniin sain Aleksilta uuden version, jossa mukana olivat kaikki instrumentit perkussioita lukuun ottamatta. Oli hienoa seurata, miten teos kasvoi instrumentti kerrallaan. Täytyy sanoa, että äänitysviikko kaikkineen oli upea kokemus ja yksi parhaista viikoista ikinä. Minut valtasi onnellisuuden tunne, kun sain yhdessä ihanien ihmisten kanssa tehdä jotain, mitä oikeasti halusin.

Oman äänen arviointi studiossa oli minulle uutta. Olen pari kertaa äänittänyt stemmoja, mutta se on aika erilainen tilanne. Omaa instrumenttia taltioidessa täytyy analyttisesti miettiä, valitako tunne vai tekniikka. Kyseessä on myös senhetkinen tulos, jälkikäteen tuntuu aina siltä, että osaisi jo laulaa paremmin. Oma työpanokseni studiossa lauluraitojen lisäksi oli lähinnä tuottajan työtä – mikä versio valitaan, mikä pätkä leikataan pois. Onneksi meillä Aleksin kanssa oli vankka yhteisymmärrys ja samankaltaisuus mielipideoissa. Aleks sai asiantuntija-apua Israelia myöten Hannu Alalta, joka on aikamoinen ääniguru. Hannu myös sattui tulemaan Suomeen lomille juuri sopivasti masteroimaan libistä.

*Tänään tehtiin viimeiset äänitykset eli perkussiot. Happikin oli niin hyvällä fiiliksellä, kuten kaikki muutkin muusikot tähän asti.*

*Kaiken kaikkiaan on ollut ihan mieletön viikko, yksi parhaista ihan elämäni aikana. Musiikin tekemistä ihanien ja lahjakkaiden ihmisten kanssa, mahtava keikka, josta sain enemmän suitsutusta kuin mistään ikinä. Aleksikin ihmetteli sitä, miten kaikki on voinut mennä sen alkuperäisen torstaisen suunnitelmamme mukaisesti. Yleensä aina tulee muuttujia ja mutkia matkaan. Tämä projekti on mennyt niin kertakaikkisen kivuttomasti myös hänen osaltaan, että se on aivan hämmästyttävää.*

*Huomenna ja sunnuntaina Alekski ja Hannu Ala miksaavat tuon biisin loppuun. Minä aion mennä taustapiruksi vähän kuuntelemaan, miten homma tapahtuu. Ja siis viikossa on libis purkissa ja valmiina lähtemään lentoon. Minun oma pieni linnunpoikaseni. (Opinnäytetyöpäiväkirja 3.8.)*

### **3.3. Hiomista ja kiillottamista**

Studiossa suurin osa työstä oli ns. tuottajan vastuuta yhdessä Alekski Hirvosen kanssa. Minulla ei tietenkään ollut käsitystä teknisistä asioista, mutta musiikillisista asioista minulla oli selkeä visio, onneksi se oli yhteneväinen Aleksin kanssa.

*Mutten sitten kuulosti kappaleen loppupuolella kuin laulaisin ”muttn zittn” ja sitä yritettiin korjata eri tavoin. Aina voisi ottaa uusia pätkiä, mutta ne kuulostavat helposti erilaiselta kuin alkuperäinen äänitys. Viimeisen pianosoinnun ajoittamista hiottiin myös, olen aika tarkka näissä. Perkussioissa Hapilla oli hyvät visiot, jotka tukivat omaa ajatustani. Päädyimme käyttämään toisessa ja kolmannessa säkeistössä djembe-rumpuja ja saksofonisoolon alla congia. Viimeisiä viilauksia, huomenna masterointi. Ja videokuvauspäivä nro 1. Kyllä nyt mennään niin kunnianhimoisella aikataululla että huh. (Opinnäytetyöpäiväkirja 5.8.2012.)*

Alekski teki yhdessä Hannu Alan kanssa vielä paljon viimeistelytyötä (liite 3), joten melkein valmiita versioita tehtiin useampi. Hannun ehdotuksesta esimerkiksi lievä lauluun laitettu tune poistettiin kokonaan, jolloin lopputulos on aito ja hieman raamempi. Aivan loppusuoralla huomasin esimerkiksi, että viimeisen pianosoinnun kaiku loppuu kesken, mikä piti tietenkin korjata.

## 4 MILTÄ MUSIIKKI NÄYTTÄÄ?

### 4.1 Jos metsään haluat mennä nyt

On vaikeaa arvioida, kuinka paljon itse sävellystyöhön vaikutti tieto siitä, että lopputulos on kuvallinen. Toisaalta visuaalisena ihmisenä ajattelen joka tapauksessa muutenkin paljon värejä ja muotoja.

Aluksi oli tarkoitus, että jyvaskyläläinen media-assistenttikaverini toteuttaisi musiikkivideon. Hänellä ei kuitenkaan ole käytössään kunnollista laitteistoa ja lisäksi aloin epäillä, että hän ei ole projektiin yhtä sitoutunut kuin muut mukanaolijat. Olin tammikuussa yhteisten ystävien kautta ohimennen tavannut tamperelaisen Jarkko Sivulan, joka on myös valmistunut media-assistentiksi ja tehnyt jonkin verran alan hommia. Laitoin hänelle heinäkuussa viestiä, kiinnostaisiko tällainen projekti ja aikataulujaan selviteltyään hän lupasi lähteä mukaan.

Sovimme kuvausessiot elokuun alkuun vanhempieni kesämökille, joka sijaitsee järven rannalla kauniin metsän ympäröimänä. Hain siskoni kanssa Jarkon Tampereelta ja sitten ajoimme mökille. Autotalla puimme vähän alustavia kuvaussuunnitelmia. En ollut tehnyt mitään kuvakäsikirjoitusta etukäteen, mutta ideana oli se, että videossa esiintyisi erilaisia naishahmoja ja kertoja, joka olisi ”oikea minä”. Hahmot kuvaisivat sitä, miten laulun kertoja yritti mukautua erilaisiin muotteihin.

Molemmille kuvauspäiville oli säätiedotuksen mukaan luvattu sadetta, joten halusimme heti saavuttuamme hyödyntää aurinkoisen ilman. Laitoin kultamekon päälle, koska se kaipasi eniten auringonpaistetta ja lähdimme kuvaamaan ilman sen suurempaa suunnitelmaa. Myöhemmin kultamekkoinen tyttö alkoi symboloida alkubiisin onnellista aikaa, jolloin kertoja ajatteli kaiken olevan hyvin. Sitten kuvasimme reippaan retkeilijän, joka kiipesi rinnettä pitkin mökille. Mökillä kuvasimme myös sisällä tunnelmallisessa kynttilänvalossa.



Lopuksi kuvasimme kertojahahmon laiturilla. Jo pitkään minulla oli ollut visio, että video alkaa ja päättyy laiturilla. Ensin kuvasimme, kun kertoja kävelee laiturille ja sitten pari otosta laulaen läpi. Loppukohtausta varten odotimme illan hämärtyvän ja laitoimme aggregaatilla valon osoittamaan kohtaa, johon sukeltaisin tikkailta. Ensin testasimme kuvakulmaa äidin avustuksella, koska tämän oton piti omalla kohdallani onnistua kerralla mekon ja hiusten kastumisen takia.

Videokuvausessio oli Jarkkoa lukuun ottamatta varsinainen perheprojekti: siskoni toimi kuvausassistenttina, isäni leikki apulaisohjaajaa ja äiti huolehti cateringista. Saimme ensimmäisenä kuvausiltapäivänä/-iltana todella paljon aikaiseksi.

*Toinen kuvauspäivä oli suhteellisen rento, koska saimme eilen sen verran paljon tehtyä. Tälle päivälle jäi vain kaksi hahmoa kuvattavaksi, 50-luvun kotirouva sekä vähän synkempi mustapukuinen tyttö. Tuo housewife on kyllä ehdoton lemp-parini! Ja yksi videon parhaista pätkistä on varmasti tämän tädin halonhakuu punaisissa korkokengissä. Tekoripsien kiinnittäminen oli kyllä aikamoinen projekti sinänsä, mutta mitä tahansa taiteen eteen! :D (Opinnäytetyöpäiväkirja 7.8.2012.)*

## 4.2 Kahden ohjaajan visioiden summa

Yhteensä kuvamateriaalia tuli parisen tuntia, mikä tuntuu aika paljolta ajatellen viiden minuutin lopputulosta. Koska varsinaista käsikirjoitusta ei ollut, piti kuitenkin olla paljon materiaalia varalla, että saamme videosta omasta mielestämme loogisen.

*Tulin testailleeks nyt heti vähän kuvamatskua. Ihan tollasen pikkasen testipätkän vaan, näät vähän summittaisia arvioitani värimäärityistä (lopulliset voi muuttua siis mihin suuntaan vaan) ja ehkä vähän toi voi auttaa visioimaan miten ja miks ja koska mitäkin materiaalia pitäis painottaa. Ajattelin että ne lipuis sillai lomittain toisiinsa, mutta painotukset muuttuis vähitellen, ihan alussa olis eniten kultamekkoposee, sitten kiipeilyä, ja siihen alkais tuleen house wife -kamaa sekaan. Jossain kohtaa kultamekko katoaa ja tilalle tulee mustamekko, ja vähitellen kaikki muutkin poistuu ja lopussa on vaan mustamekkotyttö ja sitten pulahdetaankin järveen. Tai näin ajattelin.*

*T: Hra Ohjaaja (Jarkko Sivulan sähköposti 7.8.2012.)*

Syyskuun puolessavälissä Jarkko oli tulossa ystävien häihin Jyväskylään ja pyysin häntä tulemaan jo perjantaina, jotta pääsemme yhdessä editoimaan. Olimme useimpien samoilla linjoilla pätkistä, joita kannattaa käyttää. Uskon että lopputulos on moniulotteisempi sen ansiosta, että meitä oli kaksi editoimassa.

Emme halunneet videosta kuvakertomusta tekstin sisällöstä vaan tunnelmallisen taustan, joka sopisi musiikkiin ja toisi siihen lisäarvoa. Joitakin konkreettisia elementtejä tekstistä esiintyy myös videossa, muttei kuitenkaan yleensä samanaikaisesti sanan kanssa.

Myös videonteossa oli välillä vaikeaa katsoa itseään neutraalin analyttisesti ja miettiä, mikä palvelisi juonta parhaiten. Jotkut otokset olisivat olleet Jarkon mielestä hyviä kuvia, mutta omasta mielestäni kuvakulma ei ollut itselleni yhtä otollinen.

Lokakuun alussa kävin vielä Tampereella editoimassa videota. Lisäksi neuvottelimme öitä myöten Facebookissa ja Jarkko lähetti minulle sähköpostitse pätkiä, joita kommentoin. Olen todella tarkka visuaalisista yksityiskohdista tekstifontteja myöten, mutta onneksi Jarkko jaksoi kärsivällisesti toteuttaa kaikkinaiset korjausehdotukseni.

### **4.3 Maailmanensi-ilta**

Saatuani näin suuren projektin valmiiksi oli paikallaan julkistaa se näyttävästi. Mietin sopivaa paikkaa ja päädyin JAMK:in musiikin yksikön tiloissa sijaitsevaan Hannikaissaliin. Koska halusin palautetta muusikkokollegoiltani, ajoitin julkistamistilaisuuden Musiikkialan yrittäjyys -kurssin luennon yhteyteen. Muutenkin olisi ollut hassua erikseen vuokrata joku tila noin lyhyttä ohjelmanumeroa varten. Panostin kuitenkin tekemällä Facebook-tapahtuman sekä leipomalla keksejä ja ostamalla Pommacia ensi-iltahenkeen sopivasti.

11. joulukuuta koitti suuri päivä, libiksen maailmanensi-ilta. Tarkoitus oli, että käytän yrittäjyyskurssin luentoajan lopusta 15 minuuttia, jonka aikana paikallaolijat myös vastaavat kyselyyn. Kun minun aikani olisi pitänyt alkaa, kurssilaiset esittelivät vielä omaa ryhmätyötään juuri sen vartin ajan, joka oli varattu esitykselleni. Tilanne oli aika ikävä, koska olin ilmoittanut etukäteen tarkan ajan ja yleisöä tuli paikalle mukavasti. Osa joutui viivästyksen takia lähtemään jo ennen videon katsomista ja monet läsnäolijoista eivät ehtineet jäädä täyttämään kyselylomaketta (liite 4).

Koska kyseessä oli kouluprojekti, jolla ei haviteltu kaupallista hyötyä, halusin jakaa kappaleen yleisölle internetissä. Tuntui turhalta laittaa samaa ainokaista kappaletta useille foorumeille ja olisi tuntunut hassulta laittaa se vain äänitiedostona jonnekin, koska valmis tuote oli musiikkivideo. Kyselin eri vaihtoehtoista tuttavapiiriltäni ja suosituin vastaus oli YouTube. Päätin julkaista kappaleeni YouTubessa, vaikka kyseinen valtavirtaformaatti ei suosikkeihini lukeudukaan. YouTube puolesta puhuivat kuitenkin helppous ja toimivuus.

Annoin musiikkivideon lataamisen tehtäväksi samalle henkilölle, joka sen oli työstänyt. Sen jälkeen, kun hän ilmoitti minulle linkin olevan valmis, jaoin sen Facebookissa ja se keräsi heti kymmeniä katsojia, parin päivän sisällä jopa satoja. Samana päivänä Alekski Hirvonen kuitenkin otti minuun yhteyttä ja sanoi, että video on niin pakattu, että äänentaso ei ole tarpeeksi laadukas ja että linkki pitäisi korvata uudella versiolla. Olin tietenkin olettanut, että Jarkko laittaa sen mahdollisimman hyvälaatuisena versiona. Tämä oli aika ikävä takaisku, koska en osannut siihen etukäteen varautua. En oikein voinut enää poistaa linkkiä, koska se oli alkanut jo levitä niin laajalle ja YouTubessa linkkiä ei voi korvata toisella. Myöhemmin Jarkko latasi toisen version, jossa laatutasoa voi nostaa korkeammalle. Toisaalta YouTube julkaisuforumina on joka tapauksessa sellainen, että kappaleen täytyy kestää heikompilaatuinenkin taso, koska useimmat käyttäjät eivät joko osaa nostaa laatutasoa tai edes pysty siihen, mikäli nettiyhteys on hidas.

## 5 MIELIPITEIDEN MYLLERRYSTÄ

### 5.1 Kommentit matkan varrelta

Projektiin osallistuneet muusikot antoivat kannustusta ja rohkaisua aivan alkumetreiltä asti. Alekski Hirvonen tykästy i kappaleeseen jo piano/laulu-demonstraationi perusteella ennen projektin aloittamista. Hän kiitteli sitä myös aika ajoin studiotyöskentelyn lomassa.

*Alekski kehui biisiä niin hyväksi, että on kiva työstää sitä. Tuntuu hienolta ja suhteellisen uskomattomalta, että pitkän linjan muusikko pitää sitä hyvänä ja on siitä mieltä, että ei pitäisi jättää tähän yhteen. (Opinnäytetyöpäiväkirja 30.7.2012.)*

*Aamulla kävin vielä studiolla ja tapasin tämän ääniguru Hannu Alan. Hän oli mielenkiintoinen persoona, ensin esitteli itsensä valtavana tiukkiksena äänenlaadun ja genren suhteen ja sitten kuitenkin vain kehui tuota biisiäni. Hän sanoi sen olevan hieno ja tyylikäs ja että olisi suoranainen rikos, jos en tee enemmän kappaleita. Hannun mielestä kappaleellani on ihan oma tyylini, joka ei plagioi mitään. Tästä lausunnosta olin erityisen iloinen, koska tahaton plagiointi oli yksi suurimmista peloistani etukäteen. (Opinnäytetyöpäiväkirja 6.8.2012.)*

Halusin ennen lopullista masterointia palautetta myös projektiin osallistuneelta Ari Korhoselta, joka vastasi tekstiviestiin 10. elokuuta: ”Hieno on tuotos. Kivat perkussiot ja kokonaisuus on upea. Saksofonin läppien lätinäkään ei häiritse ja laulu on intiimi ja kaunis. Kyllä minä ostan :)”. Masteroidun version lähetin myöhemmin sähköpostitse ja siihen vastatessaan Ari kehui kappaletta mallikkaan kuuloiseksi.

Duopianistini Liisa Koskimies ihastui myös lauluun välittömästi ja halusi sen ehdottomasti mukaan Kajaanin keikallemme.

*Liisakin tykkäsi libis-biisistä, jee. Eli huomenna lähtee ensimmäinen virallinen liveveto. Tänään treenataan, ja Liisa käyttää sen teeman nousun noihin eri soituihin, mitä alun perin suunnittelin ja mikä tällaiseen poppibiisiin istuukin tosi hyvin. Se jäi tuosta albumivedosta pois, kun tuli vähän jazzimpi versio. (Opinnäytetyöpäiväkirja 1.8.2012.)*

## 5.2 Arvaamattomat aplodit

Yksi hienoimmista hetkistä laulajana oli libiksen ensiesitys Kajaanin keikalla. Yleisö oli ollut hienosti mukana keikan alkupuolelta asti ja suosionosoitukset sen mukaiset. Ennen libistä mainitsin, että kappale on omaa tuotantoani ja esitetään nyt ensimmäistä kertaa. Biisin jälkeen tuli ensin sellaiset normaalit taputukset, mutta sitten ne yltyivät suorastaan myrskyisiksi ja saivat kylmät väreet menemään lävitseni. Liikutuin aivan saamastani vastaanotosta ja hämmästelín myös kappaleen aikana vallinnutta hiljaisuutta. En todellakaan odottanut noin upeaa reaktiota yleisöltä.

*Ihan mieletön keikka! Ehkä paras ikinä! Oli paljon rennompi vetää kuin Poppa-  
rissa, kun ei ollut omia tuttuja. Ja libis, vaikka ei ollutkaan mikään paras veto sii-  
tä sai sellaiset aplodit ja huudot että alta pois. Itsellenikin tuli niin upea fiilis, et-  
tä hyvä etten alkanut itkeä. Liikutuin vielä enemmän kuin saksofonisoolosta tiis-  
taina. Ja nekin yleisöstä, jotka istuivat kauempana ja olivat vähän hölisseet  
omiaan siihen asti, keskittyivät täysillä. Keikan jälkeen yksikin tyttö tuli sano-  
maan, että hän on löytänyt uuden lempibiisinsä ja se on juuri tämä libis. Aikoi  
googlata mun nimen joka päivä siihen asti, että toi biisi löytyy Myspacesta tai  
jostain. Olisi heti halunnut kuulla sen uudestaan myös. Moni muukin tuli aivan  
kyyneleet silmissä kiittelemään ja kaikki, jotka mainitsivat joitain lempparikap-  
paleitaan, sanoivat libiksen. Huhheijaa. (Opinnäytetyöpäiväkirja 2.8.2012.)*

## 5.3 Tätä mieltä olivat kollegat

Musiikkivideon katsomisen jälkeen heijastin tarkoin mietityt tutkimuskysymykset (lii-  
te 4) valkokankaalle. Sain julkistamistilaisuudessa 42 kyselylappua takaisin. Tarkoituk-  
senani ei ollut tehdä mitään tarkkaa tieteellistä tutkimusta vaan saada jonkin verran  
mielipiteitä muilta muusikoilta kootusti. Anonymiteetin ansiosta voisin saada rehelli-  
sempää palautetta kuin juttelemalla tuttujeni kanssa.

Ensimmäisenä pyysin vastaajia kertomaan, mikä musiikkigenre heidän mielestään on

kyseessä. Vastaukset vaihtelivat ja muutama kirjoitti, ettei osaa sanoa. Genremäärittäyksistä mainittiin erilaisina yhdistelminä muun muassa pop (17 vastaajaa), folk (10), iskelmä (6), jazz (7), balladi, pop/rock, laulelma, taidepop, singer-songwriter ja etno. Eräs vastaaja oli kirjoittanut ”Vaikeaa kategorisoida!”

Toiseksi kysyin, tuliko kuuntelijan mieleen jokin samantyyppinen kappale tai artisti. Puolet vastaajista oli sitä mieltä, ettei tule. Yksi oli maininnut, että on ”vaikea lokeroida, sen verran hyvin oli omaa tyyliäsi mukana”. Joillekin tuli mieleen Emma Salokoski (4 vastaajaa), Johanna Kurkela (4) tai Jippu (3). Tämä on mielestäni luonnollista, koska suomenkielisestä tämäntyyppisestä musiikista ajattelisin itsekin samoja esimerkkejä.

Kolmantena pyysin kuvailemaan kappaletta kolmella adjektiivilla. Pyysin useampaa kuvailusanaa siksi, että saisin hieman monipuolisempia vastauksia kuin hyvä tai kiva. Yleisin kuvailusana oli tietenkin kaunis (17 vastaajaa) ja muita suosittuja adjektiiveja olivat utuinen (7) ja suomalainen (6). Viisi vastaajaa piti kappaletta herkkänä, tunnelmallisena tai surullisena. Useampi oli myös maininnut syvällisyyden, pohdiskelevuuden sekä koskettavuuden.

Neljäntenä kysyin, mikä jäi päällimmäisenä katsojien mieleen. libis-sanan tai ker-tosäkeen melodian mainitsi useampi (9), samoin tunnelman tai maisemat. Lauluääntä kommentoi moni, muun muassa näin: ”lauluääni ja tulkinta miellyttävän tummaa ja pehmeää”, ”kaunis, syvä lauluääni” sekä ”laulajalla kaunis sointi/sävy äänessä”. Saksofonisooloa sekä pianoa kiiteltiin myös.

Viidenneksi halusin vastaajien arvioivan, mikä kappaleessa oli uutta tai kliseistä. Vastaukset vaihtelivat laidasta laitaan, mitä pidän hyvänä merkinä. Jonkun mielestä esimerkiksi sanoitus oli kliseinen ja toisen mielestä taas tuore ja raikas.

*”Kielikuvat eivät varsinaisesti olleet kliseisiä mutta aika moni artisti käyttää samantapaista kieltä (SMG). libis-sana oli raikas.”*

*”Sanat tai pikemminkin sanoma vaikutti kliseiseltä. Mies-nainen-kuvio. Mutta jotain uutta oli sanojen asettelussa (joku oli jotain ruohonvihreä tms...)”*

*”libis :) Sanoissa samaa kuin monissa pop-biiseissä mutta myös uusia kielikuvia”*

*"Joitakin kliseisen oloisia sanoituksia + lopun järveen kävely videolla. Tosin tehty vaikuttavasti. Tykkäsin videon maisemista & tunnelmasta."*  
*"klise: kertosaäkeen toistot. Uutta: sovitukselliset ratkaisut, teksti"*  
*"Sointukulku ja melodia oli vähän kliseinen, samoin sanat eivät olleet erityisen ihmeelliset"*  
*"Sointukierto on siisti, ei yhtään klisee!"*  
*"Säkeistön melodia vähän "perus", mutta kertsi hieno."*  
*"No melodia yms. tietty, mutta ei negatiivisessa mielessä. Kaikessa musiikissa on käytetty vanhaa pohjana..."*  
*"Periaatteessa suht perus, kuitenkin musta hyvä tunnelma."*  
*"Kokeiltu hienosti erilaisia äänensävyjä"*  
*"harmonia melko tavanomaista, rakenne epätavanomaisempi"*  
*"Kappaleessa oli paljon tuttuja elementtejä. "Uutena" asiana lähinnä kiinnitti huomiota kappaleen pituuteen ja rakenteeseen."*  
*"harmonia melko tavanomaista, rakenne epätavanomaisempi"*  
*"Kliseistä ehkä riutuva tunnelma. Ei kyllä välttämättä klisee. Oli vaikuttava"*  
 (Kyselyvastaukset 11.12.2012.)

Kuudentena kysyin vielä, miten video vastaajan mielestä vaikutti musiikilliseen sisältöön. Suurin osa vastaajista (31) koki videon positiivisena lisänä. Vain neljän katsojan mielestä video ei tuonut lisäarvoa tai oli ristiriidassa musiikin kanssa. Useimpien mielestä musiikki ja videon tapahtumat tukivat toisiaan.

*"Välillä video tuntui katkovan kappaleen flowta, olisi voinut olla yhtenäisempi. Jotkin musiikin huippukohdat korostuivat videon avulla (puunhakkuu oli vaikuttava!) Vahvasti musiikin luomaa tunnelmaa."*  
*"Tuki hyvin kappaleen tunnelmaa. Vaatteiden sävyn muutos teemojen mukaan – lopun musta tuki hyvin vahvaa tunnelmaa kuin myös ilmeet"*  
*"Video tuki kappaletta erinomaisesti - luonto ja sen kuvakieli sopivat sävelmiin saumattomasti"*  
*"Musavideo vaikuttaa yleensäkin positiivisesti kokonaisuuteen/kappaleen tunnelmaan. Korosti laulajan ääneen keskittymistä → tarinan seuraaminen helpottuu KIITOS ESITYKSESTÄ!"*  
*"Video vaikutti paljon, toisaalta olisi ollut mielenkiintoista kuulla biisi ensin ilman videota ja tehdä näin omat mielikuvat. Kiinnostava biisi olisi kestänyt montakin kuuntelukertaa. Onnea onnistuneesta kappaleesta ja onnea & iloa valitsemallesi tielle."*  
*"Etsin aluksi musiikin & videon yhteyttä, joka lopulta ei auennut. Loppu tosin vaikuttava!"* (Kyselyvastaukset 11.12.2012.)

## 5.4 Näin sanoi kokenut lauluntekijä

Lähetin sähköpostitse laulaja-lauluntekijä Antti Kleemolalle samat kysymykset kuin musiikkivideon julkistamistilaisuudessa (liite 4). Kleemola on opettanut biisintekoa muun muassa Jyväskylän ammattiopistossa. Hänen kappaleitaan ovat levyttäneet monet nimekkäät suomalaisartistit ja -yhtyeet, kuten Jippu, Laura Voutilainen, Lenni-Kalle Taipale trio, Paula Koivuniemi ja Yö. Lisäksi Kleemola on julkaissut kaksi omaa albumia.

Antti Kleemolan mielestä kappaleeni edustaa iskelmän ja laulelman välimaastoa. Hänen valitsemansa kolme adjektiivia olivat haikea, symbolinen ja ylipitkä. Päällimmäisenä Kleemolan mieleen jäi ”iibis-sana ja sen venyttäminen melodiassa sekä hieno harmonia-käännös kohdassa 1:39”.

*Säkeistö on aavistuksen kliseinen = tutun kuuloinen sekä tekstin että sävellyksen osalta, poikkeuksena loistava lause "keksit sanoja kuvaamaan kauneutta, luulin että tarkoittit minua" (todella koskettavasti ilmaistu, muuten tekstissä vähän vaivaa jatkuva symboliikka ja tietynlainen "tekotaiteellisuuden" maku). (Antti Kleemolan sähköposti 16.1.2013.)*

Kleemola mainitsi, ettei video tuonut kappaleeseen lisäarvoa, koska hän ei tavoittanut musiikin ja videon yhteyttä lukuun ottamatta herättävää loppukohtausta. Hänen mukaansa kertosaie ei erotu tarpeeksi säkeistöistä.

*Tässä on hyviä aineksia, mutta kappaleen jännitteet ja purkaukset eivät toimi niin että se pitäisi otteessaan ja kantaisi täysin. Tämä kaipaisi mielestäni kertosaieen jossa olisi enemmän kontrastia muuhun biisiin. Soolon jättäisin pois. Melodia on sinänsä ihan kaunis ja ehyt. Kannustaisin tekstinteossa tavoittelemaan samantyyllisiä koskettavia ja aidon tuntuja ilmaisuja kuten tuo mainitsemani lause "keksit sanoja..." Mutta siis eka biisisi! Wau!!! Tästä on todella hyvä jatkaa. Kaikkea hyvää!!! (Antti Kleemolan sähköposti 16.1.2013.)*

## 5.5 Saa kai minullakin olla mielipiteeni

Olen tyytyväinen musiikillisiin ratkaisuihini libiksen suhteen. Tietenkin jonkun kuunteelijan mielestä kappale voi olla aivan tylsä ja tavallinen popkappale. Ei siinä minusta-



kaan varsinaisesti mitään suurta tai ihmeellistä ole, mutta se ei ole tarpeenkaan. Teos täyttää tarkoituksensa; se on minun näköiseni ja kertoo ajatusmaailmastani. Mitä muuta ensimmäiseltä kappaleeltaan voi vaatia?

Kollegoilta saatu palaute oli vaihtelevuudessaan juuri sitä, mitä halusin kuulla. Tavoitteenani ei ollut se, että kaikki pitäisivät kappaleestani. Jos suurin osa vastaajista olisi ollut samaa mieltä jonkin asian kliseisyydestä tai monen mieleen olisi tullut sama artisti, kyselyvastaukset olisivat tukeneet alkuperäisiä pelkojani plagioinnista. Näin ei kuitenkaan onneksi ollut.

Antti Kleemolan kanssa olen samaa mieltä siitä, että libiksen harmoniassa tai melodiassa ei ole keksitty pyörää uudelleen. Sanoituksista taas olen eri mieltä. Itse pidän symboliikasta, koska silloin kukin voi helpommin soveltaa kappaleen teemoja omaan elämäänsä. Niissä on myös useampia tasoja, jotka voivat avautua eri tavoin uusien kuuntelukertojen myötä. Tarkkaavainen kuulija saa oivaltamisen ilon huomattessaan esimerkiksi viitteitä kirjallisuuteen tai joihinkin käsitteisiin.

Kleemola ei myöskään pitänyt saksofonisooloa tarpeellisena, vaikka omasta mielestäni se on oleellinen osa kappaletta. Ilmeisesti se toi hänen mielestään liikaa pituutta kappaleeseen, koska yksi hänen valitsemistaan adjektiiveista oli ”ylipitkä”. Tietenkin tilanne olisi eri, jos tavoittelisin kappaleelleni radiosoittoa.

Myös musiikkivideoon olen tyytyväinen. Mielestäni se välittää samoja tunnelmia kuin laulu. Kun otetaan vielä huomioon, että kukaan sen tekijöistä ei ollut aiemmin tehnyt musiikkivideota, lopputulos on vaikuttava.

## 6 IIBISLINTU NOUSEE TUHKASTA

Nyt on kulunut aika tarkalleen vuosi siitä, kun projekti alkoi. Sen aikana olen asettamani tavoitteeni mukaisesti kasvanut laulajaksi. Tietenkään se ei ole pelkästään libiksen ansiota, iso osa on ollut laulunopettajallani sekä sillä, että tänä vuonna olen myös harjoitellut enemmän.

*Käytiin Karoliinan kanssa syömässä vielä äänityssession jälkeen, ja puhuttiin siitä, kuinka antoisia tällaiset projektit ovat. Koulussa kannustetaan aivan liian vähän tällaiseen oman muusikkouden kehittämiseen. Olen saanut tästä projektista todella paljon ammatillista itsevarmuutta kaikin puolin. (Opinnäytetyöpäiväkirja 31.7.2012.)*

Edelleen silloin tällöin eri ihmiset kertovat katsoneensa libiksen useampaan kertaan ja pitäneensä siitä. Tällä hetkellä se on katsottu lähes 1300 kertaa, mikä on suhteellisen paljon, koska YouTube'n katsojaluvussa ei näy samalla koneella katsotut näyttökerrat.

Kun nyt kuuntelen libistä, tuntuu hieman hassulta ja haikealtakin. Harjoittelen tutkitooni kappaletta uudestaan ja haluan laulaa sen paremmin kuin viime kesänä. Tässä konserttiversiossa tulee olemaan perkussioiden sijasta tavallinen rumpusetti sekä lisäksi kitara ja kolme haastavaa laulustemmaa, joiden toivon onnistuvan keikalla.

Ensi viikolla on siis päättökonserttini vuoro ja opinnäytetyöprojektin innostamana olen aiempaa rohkeammin pyytänyt ihmisiä siihen mukaan. Olen todella innostunut tutkintokappaleistani ja siitä, että ympärilläni on joukko mahtavia muusikoita. Setissä on monia loistavia lauluja, mutta päädyin valitsemaan libiksen encore-kappaleeksi. En tiedä, mikä voisi paremmin sitoa yhteen tähänastisen matkani muusikkona.

*Kuka olisi uskonut, että opinnäytetyön tekeminen on parasta, mitä koulun aikana on tapahtunut? Kun muistelen konservatorion opinnäytetyökonserttia, joka aiheutti ennenaikaista vanhenemista ja hiusten repimistä kaikkinaisilla järjestyksillä, tämä on ollut yhtä unelmaa. Miten osanani onkin ollut tällainen onni, että kaikki nämä ihanat ja lahjakkaat ihmiset ovat halunneet tehdä yhdessä*

*kanssani tämän projektin, pyyteettä ja hyvällä fiiliksellä?* (Opinnäytetyöpäiväkirja 8.8.2012.)

Kauneimmat kiitokset korvaamattomasta avusta: Aleksi Hirvonen, Jarkko Sivula, Hannu Ala, Ari Korhonen, Karoliina Rantalainen, Mikko Norontaus, Hannu Leppänen, Sami Sallinen, Antti Kleemola, Kaisa Halmemies, muut kollegat, perhe ja ystävät.

## LÄHTEET

Blume, J. 2004. *Six Steps to Songwriting Success, Revised Edition : The Comprehensive Guide to Writing and Marketing Hit Songs*. New York: Billboard Books.

Kleemola, A. 2013. Sähköpostiviesti 16.1.2013. Vastaanottaja A.-M. Bertlin. Vastaukset kyselyyn.

Pattison, P. 1995. *Writing Better Lyrics*. Ohio; Writer's Digest Books Cincinnati.

Salo, H. 2006. *Kahlekuningaslaji – laululyriikan käsikirja*. Helsinki; Like.

Salo, H. 2005. *Sateen ääni. Laulutekstejä ja tekstejä lauluista*. Helsinki; Like.

## LIITTEET

### Liite 1. libiksen sanat

libis

myrskyä päin sanoit nauraen  
sinä toit tuulen, joka ravisti roskatkin perhosiksi  
olit sadepilvi Saharan yllä  
minusta teit sateenkaaren kulta-aarteesi luo

minä lakkasin kynteni pinkiksi  
ja kasvatin hiukseni niin pitkiksi

väritit elämäni kevään ruskaksi  
kuvailit kurkuntuoksuiset kesät  
maalasit vaahteranväriset vuodet  
ja osoitit muuttolintujen pesät

keksit sanoja kuvaamaan kauneutta  
luulin, että tarkoitit minua

sittemmin tallasin kaupunginpuiston  
viattomat narsissit

chorus:  
eliniäksi kuin iibis, sanoin  
tai ei ollenkaan  
olisin osannut muuttua  
mutten sitten halunnutkaan

kämmeniisi olit piirtänyt minut  
niin kuin toiset suuret aikoinaan  
jos pyytäisit, kaatuisin hiljalleen  
kuten kaatuu puu

kuvittelin kasvoni kuuksi  
heijastamaan hohdettasi

nykyään pimennän peukalonpäälläni  
hehkuvan auringon

chorus

vieläkin kaatuisin hiljalleen,  
kuten kaatuu puu

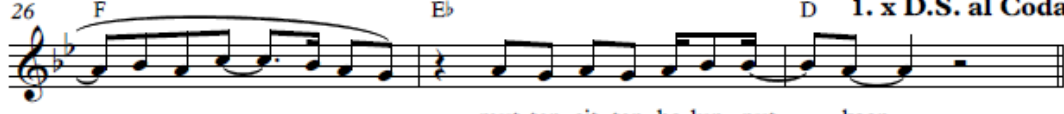
## Liite 2. libiksen nuotti

## Iibis

säv. &amp; san. Anna-Miina Bertlin

Gm<sup>9</sup> Gm<sup>7</sup>/E<sup>b</sup> Gm<sup>9</sup> Gm<sup>7</sup>/E<sup>b</sup>  
 5 **A** Gm<sup>9</sup> Gm<sup>7</sup>/E<sup>b</sup> Gm<sup>9</sup>  
 1. "Myrs - ky - ä päin", sa - noit nau - ra - en, si - nä toit tuu - len, jo - ka  
 8 Gm<sup>7</sup>/E<sup>b</sup> Cm<sup>7</sup>  
 ra - vis - ti ros - kat - kin per - ho - sik - si. O - lit sa - de - pil - vi  
 10 E<sup>b</sup>(maj<sup>7</sup>) Cm<sup>7</sup> E<sup>b</sup>(maj<sup>7</sup>)  
 Sa - ha - ran yl - lä, mi - nus - ta teit sa - teen - kaa - ren kul - ta - aar - tee - si luo.  
 13 F(sus<sup>2</sup>) E<sup>b</sup> F(sus<sup>2</sup>)  
 Mi - nä lak - ka - sin kyn - te - ni pin - kik - si ja kas - va - tin hiuk - se - ni niin  
 16 1. Dm 2. 3 Dm 3 D/F#  
 — pit - kik - si. mi - nu - a. Sit - tem - min tal - la - sin kau - pun - gin - puis - ton  
 19 E<sup>b</sup>(sus<sup>2</sup>)/G **B** Gm<sup>7</sup>  
 vi - at - to - mat nar - sis - sit. "E - lin - i - äk - si kuin ii - - -  
 22 F E<sup>b</sup> D Gm<sup>9</sup>  
 - bis", sa - noin, "tai - ei ol - len - kaan". o - li - sin o - san - nut muut - tu - a,  
 Copyright © Anna-Miina Bertlin 2012

2  
26 F Eb D 1. x D.S. al Coda



mut-ten sit-ten ha-lun-nut - kaan...

2. Värityt elämäni kevään ruskaksi,  
kuvaalit kurkuntuoksuiset kesät.  
Maalasisit vaahteranväriset vuodet  
ja osoitit muuttolintujen pesät.  
Keksit sanoja kuvaamaan kauneutta,  
- luulin, että tarkoittit minua...

Eliniäksi kuin iibis...

3. Kämmeniisi olit piirtänyt minut  
niin kuin toiset suuret aikoinaan.  
Jos pyytäisit, kaatuisin hiljalleen  
kuten kaatuu puu.  
Kuvittelin kasvoni kuuksi  
heijastamaan hohdettaisi,  
nykyään pimennän peukalonpäälläni  
hehkuvan auringon.

♩ CODA

Eliniäksi kuin iibis...

29 Gm<sup>7</sup> F Eb D



ii - - - bis", sa-noin, "tai\_\_ ei ol-len - kaan"...

33 Gm<sup>9</sup> F(add9) Eb



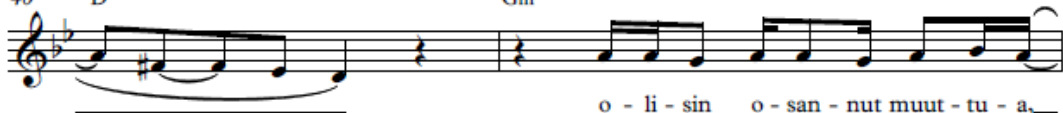
o-li-sin o-san-nut muut-tu-a, mut-ten sit-ten ha-lun-nut-

36 D Gm<sup>9</sup> F Eb



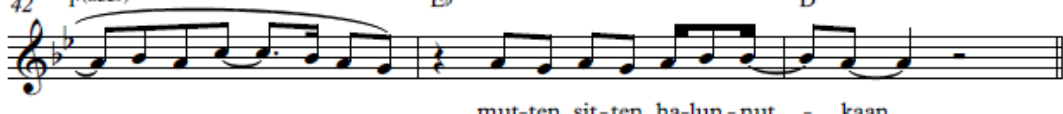
- kaan... "E-lin-i-äk-si kuin ii - - - bis tai ei ol-len-kaan."

40 D Gm<sup>9</sup>



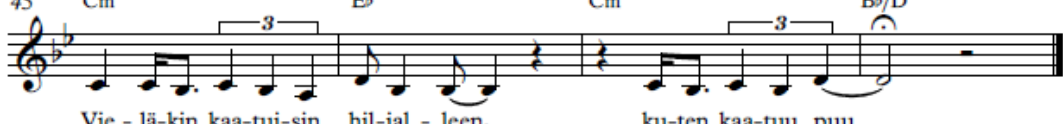
o - li - sin o - san - nut muut - tu - a...

42 F(add9) Eb D



mut-ten sit-ten ha-lun-nut - kaan...

45 Cm Eb Cm B<sup>b</sup>/D



Vie - lä-kin kaa-tui-sin hil-jal - leen, ku-ten kaa-tuu puu...

### Liite 3. Miksausseloste

Raidat:

#### 1. Flyygeli

Synthogy Ivory II, Steinwayn sample, soittajan MIDI-raita ajettu tällä soundilla audioksi. Waves C4 monialuekompressori, 3,0 db kaikki taajuudet, tuomaan pianoa esille.

#### 2. Laulu

Waves SSL 4000 E-Channel, SSL-miksauspyödan kanavalohkon mallinnus (kompressori, EQ ja gate): HF: 12,56 kHz, +5.6 dB; MF: 3,87 kHz, +4,3 dB, LMF: 1360 Hz, + 3,62 dB; LF: 357 Hz, +2,2 dB.

Waves Vocal Rider automatisoimaan laulun tason vaihtelu.

Waves C4 monialuekompressori, diskanttia (11 kHz ->) lisätty hieman laulun presen-  
cen pintaan tuomiseksi.

#### 3. Saksofoni

Waves Q10, EQ: 189 Hz, -11,8 dB, Q: 16,2, leikattu resonoiva taajuus pois, käyrä näyttää "porkkanalta".

Waves C4, monialuekompressori: 3118 Hz - 11008 Hz keskialuetta hieman korostettu, soundiin lisää lämpöä.

Waves Tune, pientä vireenkorjausta raidalla. Waves MaxxBass, taajuusgeneraattori, lisätty bassotaajuuksia.

#### 4. Kontrabasso

Waves W43, kohinanpoistaja, poistettu nauhoituksessa raidalla ollut kohina ja liikenteen äänet.

Logic Amp Designer, bassovahvistinmallinnus.

Waves V-Comp, mallinnettu analogikompressori, jazz-asetuksella.

#### 5. Shaker

Waves Q1, EQ, 744 Hz, low-pass filter, leikattu kaikki tämän taajuuden alapuolelta pois.

Waves C4, 877 Hz, korostettu hieman keskialuetta.

#### 6. Kello

Waves Q1, EQ, 269 Hz, low-pass filter, leikattu kaikki tämän taajuuden alapuolelta pois.

#### 7. Tempelikellot

Waves Q1, EQ, 755 Hz, low-pass filter, leikattu kaikki tämän taajuuden alapuolelta pois.

Waves C4, 10913 Hz, -1,9 dB, vaimennettu loivasti diskanttia.

#### 8. Reverse cymbal



Waves Q1, EQ, 117 Hz, low-pass filter, leikattu kaikki tämän taajuuden alapuolelta pois.

#### 9. Tamburiini

Waves Q1, EQ, 213 Hz, low-pass filter, leikattu kaikki tämän taajuuden alapuolelta pois.

Waves C4, 250 Hz, -1,9 dB, low-pass filter, leikattu kaikki tämän taajuuden alapuolelta pois, sekä 11071 Hz, -1,8 dB, vaimennettu loivasti diskanttia.

#### 10. Djembe

Redline Reverb, kaiku.

#### 11. Congat

Waves SSL 4000 E-Channel, HF: 12,56 kHz, +6.5 dB; MF: 3,87 kHz, +4,3 dB, LMF: 1360 Hz, +5,2 dB; LF: 357 Hz, +2,2 dB.

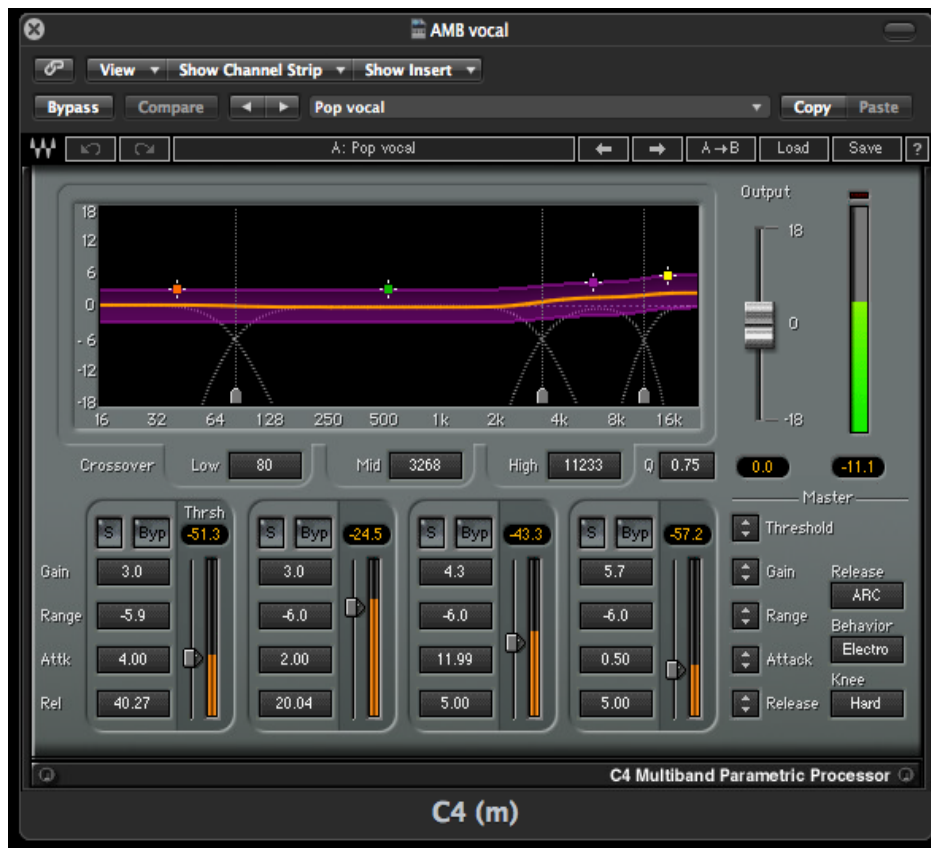
#### 12. Efektit

Redline Reverb, kaiku.

#### 13. Masterointi

Waves MPX Kramer Master Tape, analogisen kelanauhurin mallinnus, 15 ips tape delay.

Waves L3-LL Ultramaximizer, monialuekompressori, threshold -8,2 dB, limiter -0,2 dB, 16-bit/44,1 kHz masterointi.





#### **Liite 4. Tutkimuskysymykset**

1. Mikä musiikkigenre on mielestäsi kyseessä?
2. Tuliko mieleesi jokin samantyyppinen kappale tai artisti, mikä/kuka?
3. Luonnehdi kappaletta kolmella adjektiivilla.
4. Mikä jäi päällimmäisenä mieleesi (sävel, sanat, harmonia tms.)?
5. Minkälaisia kliseitä/uusia asioita löysit kappaleesta?
6. Miten video mielestäsi vaikutti musiikilliseen sisältöön?